

Möjligheter att delta i EU-finansierade projekt

Ett av EU:s huvudverktyg för att driva utvecklingen framåt är att finansiera utvecklingsprojekt. Vissa av dessa program/fonder öronmärks till svenska aktörer och söks via svenska myndigheter (regionalfonden, socialfonden, landsbygdsprogrammet). Andra program är till för hela Europa och man ansöker om projektfinansiering i partnerskap med andra europeiska organisationer, de så kallade sektorsprogrammen. Eftersom fokus för hälsoplattformen är europeiskt lärande och samarbete undersöker denna rapport möjligheterna inom dessa program.

Rapporten försöker besvara varför det är intressant att delta i EU-finansierade projekt, vad det innebär att delta i EU-finansierade projekt, och hur ett deltagande i EU-finansierade projekt skulle kunna gå till.

Rapport består av fyra delar, där de två sista är fördjupande:

1. Introduktion: mervärde att delta i EU-finansierade projekt
2. Förslag till process för SBHSS hälsoplattformens deltagande
3. Förutsättningar för att delta
4. Översikt om de olika programmen

Innehåll

1. Introduktion: mervärde att delta i EU-finansierade projekt	3
Vad är nyttan med att delta i EU-projekt?	3
Vad innebär det att delta i EU-finansierade projekt?	3
Vilka resultat och effekter kan vi förvänta oss?	4
Inspirerande exempel.....	5
2. Förslag till process för SBHSS deltagande	6
Principer för att nyttja hälsoplattformen i projektprocessen	6
Proaktivt arbete.....	6
Utlysningssfasen	6
Ansökningsfasen.....	7
Genomförandefasen:	7
Exempel – från idé till ansökan	7
3. Förutsättningar för att delta i projekt	7
Vad får man stöd för?.....	7
Vilka resurser krävs?.....	8
Vem kan delta?.....	8
Hur kan man delta?	8
Hur ansöker man? Vilket stöd ges i ansökningsprocessen?.....	9
Hur hittar man partners?	9
Hur hittar man utlysningar?	9
4. Översikt EU-program 2021–2027	10
EU:s hälsoprogram EU4Health	10
Horisont Europa	11
Digitala Europa	12
Erasmus+	13
Interreg.....	14

1. Introduktion: mervärde att delta i EU-finansierade projekt

I detta kapitel ger vi en kort introduktion till de mervärden som EU-finansiering medför och vilka resultat man kan förvänta sig, men även vad EU-finansiering inte innebär.

Vad är nyttan med att delta i EU-projekt?

Det finns flera mervärden av att ingå i EU-finansierade projekt. Tillgång till finansiering i sig är givetvis positivt, men bör snarare ses som ett medel som gör det möjligt att ta del av de mervärden som det innebär att delta i EU-projekt. Det är viktigt att reflektera över vilka mervärden vi vill se när vi göra insatser:

- **Gemensamma utmaningar, gemensamma lösningar:** grunden för de flesta samarbetsprojekt är att gemensamma utmaningar kräver gemensamma lösningar. Genom att delta i gemensamma utvecklingsprojekt är vi fler som hjälps åt och vi kan på ett mer effektivt sätt lösa utmaningar än om vi hade behövt göra det själva. Tillsammans delar vi på arbetet, kostnaderna men också resultaten.
- **Tillgång till lärande och kunskap:** genom att samarbeta med andra uppstår inte enbart ett lärande om temat för projektet, det uppstår som regel en ökad kunskap om även hur man hanterar andra frågor. Vi har även möjlighet att få tillgång till kunskap och kompetenser som vi själva inte har.
- **Möjlighet att genomföra utvecklingsinsatser:** det kostar att bedriva utvecklingsarbete, inte minst när det kräver samordning med andra. Genom EU-stöd kan vi täcka delar eller hela kostnaderna för utvecklingsinsatsen, vilket kan vara en förutsättning för att kunna ingå.
- **Ökad innovationsförmåga:** ju fler innovativa samarbeten vi ingår i, ju starkare innovationsförmåga bygger regionen upp. Det kan också skapa ett nytt förhållningssätt till utvecklingsarbete inom organisationen.
- **Utökat samarbetsnätverk:** Efter att ha samarbetat under några år i ett projekt, har goda kontakter skapats. Dessa kan betraktas som strategiska partners att samarbeta med kring andra utmaningar. Det kan även bidra till utökad samverkan inom regionen. Även i de fall där projektansökan inte beviljas kan goda kontakter knytas som ett resultat av arbetet med att ta fram ansökan då det kräver att man lär känna varandras organisationer väl.

Vad innebär det att delta i EU-finansierade projekt?

I avsnittet "Förutsättningar för att delta i projekt" kan du läsa mer om vad som generellt krävs för att ingå i ett projekt, innan man går vidare i ansökningsprocessen är det viktigt att man har koll på dessa. Här lyfter vi några viktiga principer att ta med sig som utgångspunkt:

- **Framförhållning, strategiskt arbete:** För att komma in i projekt krävs att vi dels har en klar bild av hur vi vill delta i projekt (exempelvis område, typ av deltagande, resurser), dels att vi befinner oss i rätt sammanhang för att komma in i ett partnerskap. Som regel är det sent i processen att fundera på att ingå i projekt först när utlysning öppnas upp. De flesta EU-program följer tydliga tidslinjer för när utlysningar annonseras och när ansökningar ska skickas in.
- **Utgå från egna behov som matchas med andras:** för att bygga en stark ansökan måste vi utgå från behov i verksamheten. Grundprincipen för samarbetsprojekt är dock att de görs tillsammans med andra, varför det måste finnas en kompromissvilja och öppenhet gentemot andra deltagare. Utgångspunkten bör vara att våra behov matchas med andras och tillsammans nyttjar vi varandras kompetenser för att hitta en lösning. Det finns många olika former för deltagande i projekt, allt från att leda ett projekt till att endast delta i aktiviteter utan att mottaga finansiering.

- **Samarbete tillsammans med andra:** Precis som att projektansökan är en gemensam process och produkt, gäller det även genomförandet. Samarbete kan vara utmanande och det krävs att man ser mervärdet av detta.
- **Nyskapande utveckling och innovation:** Vilken typ av insatser som finansieras beror på program och utlysningar, men i varierande grad syftar de alla till utveckling och innovation. Det handlar med andra ord inte om rena drifts- eller investeringsbidrag. I vissa fall kan investeringar i utrustning dock vara berättigat stöd, t.ex. som en del av att genomföra tester. Kostnader för till som uppstår i projektet för materiell och resor är som regel stödberättigande kostnader. Grundläggande är att alla kostnader ska vara nödvändiga för projektets genomförande och för att nå projektets mål.
- **Europeiskt mervärde:** Grundläggande för EU-finansierade projekt är att de medför mervärde för Europa och inte bara projektpartnerskapet. I princip handlar det om att projektet ska kunna kopplas till övergripande utmaningar som inte är unika för en region och att resultaten kan komma andra europeiska regioner till nytta.
- **Ansöker i konkurrens med andra:** EU-finansiering söks alltid i konkurrens med andra. Vissa program har högre beviljandegrad än andra. Det är viktigt att projektpartnerskapet kan svara upp mot målen i utlysningen ju större chans är det att lyckas. Medel till de som har den bästa lösningen och det bästa partnerskapet för att lösa den utmaning som ansökan adresserar.
- **Medfinansiering, täcker inte allt:** Finansiering ska ses som en möjliggörare för att ingå i projekt. Det finns program som täcker alla kostnader, men i de flesta fall krävs även egen finansiering.
- **Regional samordning:** Som regel kan endas en formell organisation ingå som partner i projekt. SBHSS hälsoplattform är idag ett informellt nätverk. Detta innebär att varje organisation ingår enskilt om de ska vara stödmottagande partner. Det är dock möjligt att en region går in i projektet, men involverar övriga i de aktiviteter som genomförs. Om flera hälsoplattforms medlemmar eller organisationer i våra regioner går in i projektet, finns det mycket att vinna på att vi samordnar detta.

Vilka resultat och effekter kan vi förvänta oss?

Resultaten vi kan vänta oss beror givetvis på projektet i sig. Effekterna är i sin tur beroende på hur väl resultaten omsätts i verksamheten. Några generella resultat som kan förväntas:

- **Början till lösning på ett identifierat problem och utvecklingsområde.** Genom att ingå i projekt tar vi de första stegen mot att hantera de behov vi redan har. Projekt ska ses som startskott för att göra sådant som annars inte hade varit möjligt. Projektavslutet bör vara början på bestående verksamhet.
- **Vi har sparat resurser:** Eftersom grunden för samarbetsprojekt är att nyttja varandras kompetens och resurser för att hantera en utmaning, kan man förvänta sig att vi på ett mer resurseffektivt sätt har hanterat våra utmaningar. I vissa fall är samverkan och andra kompetens en förutsättning för att kunna hantera utmaningen, då vi inte har denna kompetens i vår egen verksamhet.
- **Genomförda tester av utvecklade lösningar.** Som en del av projekt kan vi testa olika lösningar innan vi på egen hand skalar upp i stor skala.
- **Utökad samverkan och goda möjligheter till fortsatt samverkan i nya projekt.** Genom att samarbeta med andra bygger vi strategiska partnerskap på sikt. Det är inte ovanligt att man i ett projekt identifierar nya behov som man sedan arbetar vidare med.
- **Ökad kreativt, nytänkande och innovationskraft i organisationen.** Genom att arbeta med utveckling tillsammans med andra utmanar vi våra vanliga tanke- och arbetssätt. När vi arbetar

med andra europeiska regioner eller andra typer av organisationer får vi möjlighet att se på våra utmaningar med nya perspektiv, vilket kan bidra till kreativitet och innovation.

Inspirerande exempel

För att få en inblick i vad som kan göras är det bra att titta på andra projekt.

C3 Cloud – bättre vård för multisjuka

Horisont 2020-projekt som ska utveckla en ny mjukvara för personligt skraddarsydd vårdguider för multisjuka patienter. Den ska bland annat kunna läsa ut de data i patientens journal som är viktiga för varje situation så att de olika vårdgivarna får rätt förslag på vilka läkemedel de ska använda eller vilka läkemedel de inte ska använda för just den här patienten. Region Jämtland Härjedalen är en partner i projektet och ser fördelar för patienter i glesbygd. Totalt ingår 12 partner i projektet och bland dessa finns ytterligare två svenska: Örebro universitet och Cambio. [Region Jämtland Härjedalen](#) deltar som test av mjukvaran och man ser även detta som en stor kompetensutveckling för organisationen. Totalt omfattar projektet 5 miljoner EUR, som till 100% utgörs av EU-bidrag. Region Jämtland Härjedalen har beviljats en budget på nästan [325 000 EUR](#) i bidrag från EU för att täcka kostnader för sitt deltagande i projektet.

MIAMI-MD – Blekinge deltar i projekt för demenssjuka

Blekinge tekniska högskola har deltagit i Horisont 2020-projektet [MIAMI-MD: Medical Intelligence for Assistive Management Interface – Mild Dementia](#). Projektet har tagit fram en app som sedan testats i verkligheten. Regional samverkan var en förutsättning för utlysningen, och i projektet samarbetade BTH nära med landstinget Blekinge som indirekt fick del av budgeten.

SUNFRAIL – en modell för att identifiera och behandla sköra och multisjuka äldre

Projekt inom EU:s hälsoprogram med deltagare från regioner och universitet. Syftet är att förbättra identifiering, prevention och hantering av skörhet och vård av multisjuka personer i samhället som är över 65 år, i den lokala-regionala miljön. Det man i princip gjort i projektet är att utveckla en modell som sedan har testats/validerats i samhället och utvärderats. Projektet har totalt beviljats drygt 885 000 EUR i bidrag från EU. Oklart hur medfinansiering ser ut (som regel max 60% av kostnaderna).

Active Ageing and Heritage in Adult learning - större livskvalitet för dementa

I [detta Erasmusprojekt](#) har Jamtli friluftsmuseum, tillsammans med andra muséer och universitet i Europa, handlade om att skapa bättre livskvalitet och lärande för personer med demens och deras anhöriga. 200 besök med minnesträning för dementa genomfördes, vilket resulterade i en projektet i en bok och utbildningar för vårdpersonal och anhöriga. Projektet mottog 291 403 euro från EU.

Lightning metropolis – test inom neonatal

[Lightning metropolis](#) är ett projekt inom Interreg Öresund Kattegatt Skagerrak. Det är inte ett renodlat sjukvårdsprojekt, det handlar om innovativ belysning. Som en del i projektet har en ny belysningsmiljö utvecklats på Helsingborgs lassarrets neonatalavdelning. Exakt vilka kostnader som täckts av projektet dock oklart.

SHAFE- åldrandevänliga miljöer

Utgångspunkt för [projektet](#) är att skapa åldrandevänliga samhällen, saknas det samordning mellan områden såsom hälsa, sociala frågor, regional utveckling, sysselsättning och välmående. I projektet SHAFE har sju europeiska regioner samlats för att ta fram ett omfattande angreppssätt. Förutom övergripande rekommendation har man tagit fram konkreta och uppskalningsbara åtgärder.

2. Förslag till process för SBHSS deltagande

Principer för att nyttja hälsoplattformen i projektprocessen

Det är inte troligt att hälsoplattformen kan ingå som en partner i ett projekt. Dock kan följande principer vi behöver vara överens om innan vi engagerar oss i en projektansökningsprocess.

- Inom hälsoplattformen behöver vi ha identifierat områden där vi ser ett mervärde i att samverka i ett eller flera gemensamma utvecklingsprojekt. Vi utgår från gemensamma behov. På så sätt öka möjligheterna för oss att bli en attraktiv partner som tillsammans med andra regioner med liknande utmaningar kan ingå i ett partnerskap för att söka utvecklingsmedel.
- Inom hälsoplattformen är vi överens om en struktur för hur vi delar ansvar både för det proaktiva arbetet och i de fall flera medlemmar går in i en projektansökan (kan variera från projekt till projekt).
- Alla medlemmar i hälsoplattformen har en process och en ordning på plats för att delta i en ansökningsprocess, t ex identifierat vem har behörighet att skriva under en ansökan, någon som är ansvarig för att ta fram en budget, samt att det finns resurser för att skriva själva ansökan.

Proaktivt arbete

Projektansökningsprocessen är ett löpande strategiskt arbete och en iterativ process som kräver ett stort mått av flexibilitet. SBHSS hälsoplattform kan bidra med att hitta potentiella partners och konsortium av partners inom olika områden. Varje region (medlem) också ett eget ansvar i det löpande strategiska arbetet. Följande bör göras i det proaktiva arbetet:

- deltagande i nätverk där projektpartnerskap bildas
- beredskap att diskutera projektmöjligheter baserat på de utgångspunkter vi är överens om
- regional mobilisering och att vi har en löpande kontakt med relevanta intressenter i våra regioner/interna verksamhet om pågående och planerade verksamhetsförändringar, utvecklingsprioriteter och samarbetsintressen

Utlysningsfasen

Som regel fastställs utlysningar via ett- eller tvååriga arbetsprogram. Vi bevakar tidslinjer för arbetsprogram och håller medlemmarna informerade. I samband med att arbetsprogram presenteras eller en omgång utlysningar öppnar, genomför EU-kommissionen och andra intressenter diverse infosessioner och matchmaking-events. En process för att bevaka utlysningar kan se ut på följande sätt:

- Arbetsprogram presenteras: Arbetsgruppen samlas för att stämma av arbetsprogram för utvalda program. Lämpligen utses en person att gå igenom och presentera för övriga
- Samtliga intresserade organisationer gör en mer grundlig genomgång av kraven som ställs i ansökan.
- förutsättningar).
- Vi diskuterar hur vi önskar delta (leadpartner, partner, pilot, referens etc.)
- Klargör vilka medlemmar i hälsoplattformen som är intresserade och vilken roll man kan ta i projektet.
- En eller flera deltar på nationella och europeiska infosessioner (intresserade medlemmar Brysselkontoret)
- Vi diskuterar prioriteringar i arbetsprogrammet med europeiska kontakter och regionala innovationsaktörer och

Ansökningsfasen

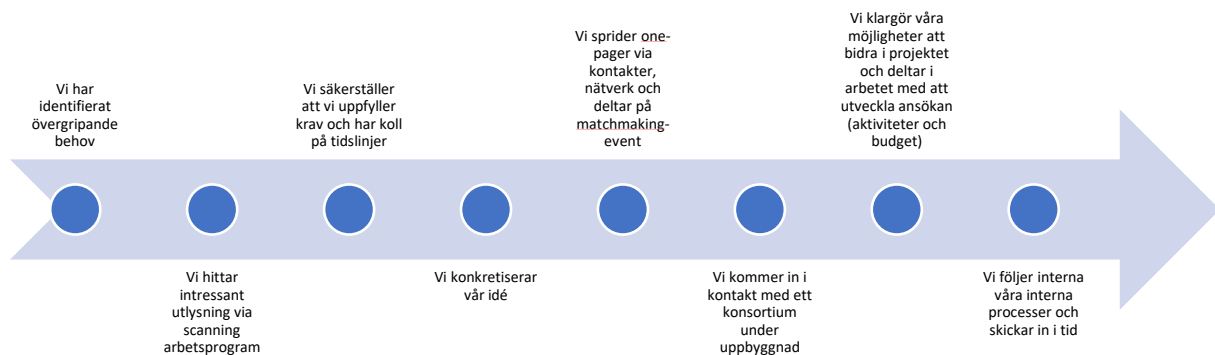
När vi hittar en intressant utlysning kan vi påbörja en "ansökningsprocess". SBHSS kan inte stå som sökande men kan samordna och facilitera processen. Till exempel:

- Intresserade samlas till möte.
- Vi säkerställer att vi är berättigade att söka och vilka andra krav vi måste uppfylla. Vi tar hjälp av befintlig projektledningskunskap i våra egna regioner (t ex RUF) men vid behov kan nationella kontaktpunkter för programmen konsulteras (se även avsnittet grundläggande
- Vi tar ställning till vilken typ av deltagande som är möjligt och vi säkerställer att vi har resurser och kapacitet för den roll vi har valt.
- Vi tar fram en one-pager (gemensam mall). Vi tar vid behov hjälp av interna resurser såsom projektutvecklare.
- Vi kommunicerar vår one-pager via nätverk och med strategiska partners
- Vi deltar på matchmaking event.
- När vi etablerat/kommit in i ett partnerskap och arbetet med ansökan påbörjas tar vi hjälp av projektutvecklare inom regionen att utveckla ansökan (en för alla eller respektive regions)
- Vi tar hjälp av projektekonom för att ta fram en budget (en för alla eller respektive regions)
- Följ din organisations process för att skriva under.

Genomförandefasen:

Under genomförandefasen ligger ansvaret på de som har ingått avtal med finansiären. SBHSS kan hjälpa till med att sprida information om projektet i olika sammanhang.

Exempel – från idé till ansökan

3. Förutsättningar för att delta i projekt

De olika programmen och utlysningar inom dem ställer olika krav för att man ska kunna ansöka. Det finns dock några faktorer som är genomgående viktiga att ta hänsyn till.

Vad får man stöd för?

Detta beror helt på program och utlysning. Man kan dock vänta sig krav på europeiskt mervärde, resultatpridning, och additionalitet. Med europeiskt mervärde menas att resultaten ska kunna vara till nytta för andra europeiska organisationer. Med additionalitet att det inte är basverksamhet och sådant som man skulle gjort som en del av sin ordinarie verksamhet. De program som bedömts vara aktuella har också fokus på just utveckling och förbättring inom olika områden.

Själva stödgraden varierar även den mellan program och utlysningar. Ibland ges 100% i stöd, medan man i andra fall måste stå för en del av kostnaderna själv. Vilken typ av kostnader som man kan få ersättning för varierar även del, ibland anses arbetstid vara en del av den egna insatsen. Investeringar som inte är kopplade till test och utveckling i projektet är vanligtvis inget man får stöd för.

När det gäller utbetalning av stöd lägger organisationen själv ut för kostnader, och får dessa återbetalda löpande mot redovisade kostnader och lägesrapport. Det stöd som beviljas till projektet totalt baseras på budget i ansökan och är på så sätt ett maxtak. Om kostnaderna bli lägre än budgeterat, eller om vissa kostnader inte godkänns, blir det totala stödet lägre.

Vilka resurser krävs?

Det krävs att resurser avsetts både i ansökningsfasen och i genomförandet av ett projekt. Hur mycket resurser som krävs beror på program, men framför allt på vilken roll man tar i projektet:

- **Ansökningsfasen:** om du leder utvecklingen av ett projekt krävs resurser att genomföra en ordentlig projektbeskrivning. Du kommer själv leta partner och du kommer troligen ta ansvar för att koordinera själva ansökan. Lägsta insatsen i ansökningsfasen är om man kommer in på en direkt förfrågan. Då behöver man endast specificera sitt deltagande och ev. budget.
- **Genomförandefasen:** som koordinerande/ledande partner har du huvudansvaret för projektets genomförande. Beroende på projektets omfattning kan en projektledare, projektkonom och ev. projektassistent behöva anställas (med bidrag från EU). Deltar man utan budget (t.ex. associerad partner) försvinner en stor del av den administrativa bördan, men man måste vara beredd att avsätta egen tid för deltagandet. I vissa fall ges kompensation via klumpsummor för att täcka t.ex. personal- och resekostnader.

Vem kan delta?

Som regel gäller att endast juridiska organisationer kan delta. Detta innebär att SBHSS-hälsoplattform inte kan ansöka som en organisation, däremot kan alla eller några organisationer ansöka, ev. med beskrivning om att vi samarbetar. De kan också vara möjligt att en organisation deltar, medan övriga utgör samarbetspartners utan egen budget.

Olika program och utlysningar kan ha specificeringar kring målgrupp, men det finns sällan hinder för offentliga organisationer att delta om det är relevant för genomförandet.

För programperioden 2021-2027 finns en generell trend emot önskat ökat regionalt deltagande i EU-projekt från EU-kommissionens sida. Det är därför värt att ompröva uppfattningar om att vissa program är till för vissa aktörer.

Hur kan man delta?

Något som är viktigt att ta med sig är att det finns olika former för deltagande. Oftast består partnerskap av en koordinerande/ledande partner, projektpartner och associerade/samarbetspartner.

5. *Koordinerande partner:* Huvudansvarig för projektet. Leder arbetet med att ta fram ansökan och har sort administrativt ansvar under genomförandet. För att ta sig an rollen som koordinerande/ledande partner rekommenderas att man har erfarenhet från att ingå som projektpartner tidigare.
6. *Projektpartner.* En av flera partner i ett partnerskap som är ansvarig för att genomföra och redovisa sina delar i projektet som man deltar i. Projektpartner får bidrag för sitt deltagande i projektet.

7. *Associerade/samarbetspartner*. Ofta efterfrågas bredare engagemang och deltagande i projekten för att de ska kunna nå resultat. Oftast är deltar dessa utan ersättning, men det finns fall där även detta kan förekomma. Fördelen är dock att man kan delta i projektets aktiviteter och dra nytta av dess resultat, utan att behöva ansvara för rapportering och redovisning. Vanliga former för deltagande är "associerade partners", "follow regions", "mirror regions", "supporting partners", "test site", "pilot". Former för denna typer av deltagande beror till stor del på program och utlysning, men även på projektidén i sig. En bra ingång för dessa typer av deltagande är att föra dialog med aktörer som väntas ingå i projekt, t.ex. lärosäten, myndigheter eller andra regioner. Även projektutvecklingsevent och nationella kontaktpunkter kan vara till hjälp.

Hur ansöker man? Vilket stöd ges i ansökningsprocessen?

Detta varierar från program till program, men ofta är det direkt via system. De flesta program har nationella kontaktpunkter som hjälper till med allt från information till stöd i ansökningsarbetet.

- *EU4Health*: folkhälsomyndigheten nationell kontaktpunkt med ansvar att informera om programmet. EU-myndigheten [HaDEA](#) ansvarar för programmets genomförande och stöd inför ansökan. Utlysningar publiceras på EU:s portal. Ansökan görs via EU:s portal
- *Horisont Europa*: [VINNOVA](#) nationell kontaktpunkt och erbjuder mycket stöd kring programmet och ansökningsprocessen. Utlysningar publiceras på EU:s portal. Ansökan görs via EU:s portal
- *Erasmus+*: [Universitets- och högskolerådet](#) är nationell kontaktpunkt för de delar som gäller vuxnas lärande. Erbjuder stöd i ansökningsprocessen. [FACEA](#) ansvarig EU-myndighet.
- *Digitala Europa*: processen ännu inte helt klar, men ansvarig EU-myndighet är [HaDEA](#).
- *Interreg*: Ansökan görs till det specifika Interreg-programmets sekretariat. I vissa fall erbjuder sekretariatet stöd i ansökningsprocessen, i andra fall finns det utsedda regionala kontaktpunkter för detta. Info om Intrreg-program där Sverige ingår finns [här](#).

Hur hittar man partners?

Det finns flera vägar att gå för att hitta partners. Långsiktigt kan det vara ett strategiskt val att arbeta aktivt för att befinna sig i sammanhang och nätverk där konsortier bildas. Har man skapat synlighet på den europeiska arenan öka möjligheten att få direkta förfrågningar.

- Nyttja nätverk, informella och formella
- Nyttja samarbetspartners nätverk.
- Ha nära kontakt med potentiella ansökare i regionen, för att kunna komma in som associerad partner, pilot etc.
- Profiler regionen för att motta direkta förfrågningar
- Delta på projektutvecklingsdagar och partnersöksevent
- Undersök vilka som deltagit tidigare i intressanta projekt

Hur hittar man utlysningar?

De flesta program följer en struktur där tvååriga arbetsprogram tas fram och där man kan se vilka utlysningar som planeras. I samband med detta genomförs ofta informations- och matchmaking-event.

De flesta av EU:s utlysningar finns på EU-kommissionens portal [Funding & tender opportunities](#), men informationsspridning sker även via relevanta generaldirektorat, EU-myndigheter och nationella kontaktpunkter. Brysselkontoret bevakar som regel inte utlysningar i detalj, men informerar när arbetsprogram publiceras eller event arrangeras.

4. Översikt EU-program 2021–2027

Här följer en översikt över program som kan vara relevanta att söka stöd från för de insatser som ligger i linje med hälsoprogrammets fokus. För varje program har även några inspirerande exempel från föregående programperiod valts ut.

[EU:s hälsoprogram EU4Health](#)

Som en del av EU-kommissionens mycket omfattande förslag till [EU:s återhämtningsplan](#), föreslås ett helt nytt hälsoprogram kallat [EU4 Health](#), med en total budget på 5,1 miljarder euro. varav 20% ska gå till att förebygga sjukdomar och hälsofrämjande. Detta är en markant ökning från ursprungligt förslag till budget på 413 miljoner. Man kan därmed se en höjd prioritet för EU:s hälsoprogram, både vad gäller budget om omfattning. De största utlysningarna budgetmässigt väntas ske under 2021-2022, som en del av EU:s återhämtningsplan efter Covid-19. EU4Health tar sig både an de direkta behoven som uppstått i samband med Covid-19 och mer långsiktiga utmaningar föra att stärka hälso- och sjukvårdssystemen såsom åldrande befolkning, ojämlikheter i hälsa, ökning av kronisk sjukdom och den digitala omställningen. Med andra ord, utmaningar som Småland Blekinge Halland delar med övriga Europa. 20% av budgeten ska gå till att förebygga sjukdomar och hälsofrämjande

Det nya programmet ska:

Det nya folkhälsoprogrammet ska

- stärka EU:s beredskap inför större internationella hälsohot genom
 - lager av sjukvårdsmateriel för krissituationer
 - en reserv av vårdpersonal och experter som kan rycka ut vid kriser i EU
 - ökad övervakning av hälsohot
- stärka hälso- och sjukvårdssystemen så att de kan klara epidemier och långsiktiga utmaningar genom att främja
 - förebyggande av sjukdomar och hälsofrämjande åtgärder för en åldrande befolkning
 - hälso- och sjukvårdens digitala omställning
 - tillgång till hälso- och sjukvård för utsatta grupper
- säkra tillgången på läkemedel och medicintekniska produkter, rekommendera en försiktig och effektiv användning av antibiotika och främja medicinsk forskning och läkemedelsforskning och grönare tillverkning.

Det är en stor bredd på de [insatser som kan finansieras](#), allt från utbildningsprogram för sjukvårdspersonal till att öka kvalitén för cancerförebyggande insatser.

Mer information hittar ni via länkarna nedan

[EU4Health hemsida](#)

[Projekt exempel tidigare programperiod](#)

Här är ett par projekt som exemplifierar hur regioner nyttjat tidigare hälsoprogram:

- [Healthy regions – When well-being creates economic growth](#)
Partners: bland annat South Denmark European Office, Regionförbundet Östergötland, Region Östergötland, Region Örebro, Veneto-regionen, Region Syddanmark, South West Regional Public Health
Om projektet: Syftet med detta projekt är att sätta hälsa på den politiska agendan för regioner i Europa och hjälpa regionerna att se på folkhälsa- och förebyggande initiativ på ett mer strategiskt sätt. Det kommer att utveckla och genomföra ett nytt koncept för "friska regioner",

vilket visar hur en proaktiv, förebyggande, holistisk, demokratisk och mainstreamed fokus på hälsa och välbefinnande på regional nivå kan vara en ekonomisk och social tillväxtfaktor.

- [Sunfrail](#)
Partners: bland annat Emilia Romagna Region, Regional Health Authority of Piedmont, EUREGHA, Health and Social Care Board Northern Ireland.
Om projektet: Sunfrail syftar till att identifiera, förhindra och hantera och ge vård till sköra och kroniskt sjuka äldre. Man har bland annat utvecklat ett riskbedömningsverktyg som ska hjälpa vårdgivare och andra samhällsaktörer att identifiera äldre som är i en tidig fas.
- [SEFAC](#) - Social Engagement Framework for Addressing the Chronic-disease-challenge
Partners: bland annat Rotterdam universitet, AGE UK, Valencia universitet + 4 pilotregioner
*Om projektet: Syftar till att stötta europeiska regioner till att hantera kroniskt sjuka, genom att involvera volontärer utifrån "community approach". Detta görs med fokus på *positive health, prevention, empowerment and self-management*.*

[Horisont Europa](#)

Horisont Europa är namnet på uppföljaren till nuvarande Horisont 2020, och blir därmed EU:s fond för forskning och innovation (FoI) för programperiod 2021–2027. Det föreslås bli det mest ambitiösa FoI-finansieringsprogrammet någonsin. Programmet är inte enbart till för forskningsaktörer, utan även kommuner, regioner och andra samhällsaktörer. SKR har tidigare, under Horisont 2020, arbetat tillsammans med VINNOVA för att stötta och stimulera medlemmarna att bli aktiva. Vi förväntar oss en snarlik bas även i nästa programperiod.

[VINNOVA](#) är för närvarande nationella kontaktpunkt med uppdrag att stötta potentiella ansökare. Själva ansökan görs direkt till EU-kommissionen, för närvarande via dess [fondportal](#). Som regel krävs ett konsortium med minst 3 partners från 3 länder för att kunna ansöka. Oftast täcker EU 100% av kostnaderna, vilket gör programmet attraktivt. Detta gör att konkurrensen är relativt hög.

Programmet väntas få en budget på 80 miljarder euro och ska implementeras genom tre "pelare".

Särskilt intressant för hälsa och sjukvård är pelare 2: globala utmaningar. Inom denna pelare har man delat in de globala utmaningarna i fem olika kluster. Ett av dessa adresserar specifikt hälsa (kluster 1), och omfattar följande områden:

1. Livslång hälsa
2. Miljömässiga och sociala faktorer som påverkar hälsan

3. Icke överförbara och sällsynta sjukdomar
4. Infektionssjukdomar
5. Verktyg, teknik och digitala lösningar för hälso- och sjukvård
6. System för hälso- och sjukvård.

Område 5 och 6 bör vara av direkt relevans för utveckling av hälsa och sjukvård. Det kan även vara intressant att även titta på andra kluster, t.ex. de kluster som omfattar digitalisering eller livsmedel.

En av nyheterna inom Horisont Europa är att man även kommer satsa på *missions*. Här sätts mål/uppdrag som ska uppnås, men förutom tidsramen och budgeten är själva vägen till målet inte förbestämd. Det finns en tydlig ambition att involvera samhället i stort. Det mission som berör hälsa tar sig an kampen mot cancer.

Något annat som kan vara relevant att titta närmre på är de så kallade europeiska partnerskapen. Inom dessa mobiliseras finansiering från EU och privata och offentliga aktörer. Ett av de partnerskap som föreslås är [Health and Care System Transformation](#). Det riktar sig tydligt till hälso- och sjukvårdsansvariga såsom regioner, och ser ut att ersätta nuvarande European Innovation Partnership on Active (EIP-AHA) and Healthy Ageing och Active Assisted Living Programme (AAL). Exakt vad detta innebär i form av medel vet vi inte än, men då dessa två varit centrala för regionalt samarbete inom hälsoområdet på den europeiska arenan, kan det vara värt att bevaka hur de utvecklas.

Projekt exempel tidigare programperiod

[Här kan ni hitta ett några svenska exempel på projekt som finansierades under Horisont 2020.](#)

Det finns även ett par intressanta exempel från våra regioner, där BTH och Landsting Blekinge deltog: [SMART4MD](#) och [MIAMI-MD](#). Dessa exempel visar också att det kan finnas ett värde att delta som samarbetspartner, och inte nödvändigtvis projektpartner, även om det inte innebär direkt finansiellt stöd.

[C3-Cloud](#) är ett samarbetsprojekt som samlar representanter från 12 företag och organisationer från sju olika länder, däribland Region Jämtland Härjedalen, Örebro universitet och Cambio. Målet är att utveckla en ny mjukvara för personligt skraddarsydd vårdguider för multisjuka patienter. Den ska bland annat kunna läsa ut de data i patientens journal som är viktiga för varje situation så att de olika vårdgivarna får rätt förslag på vilka läkemedel de ska använda – eller ännu viktigare, vilka läkemedel de inte ska använda för just den här patienten. Inspirerande artikel [finns här](#).

Digitala Europa

[Digitala Europa](#) är ett nytt EU:s program som syftar till att stödja den digitala omvandlingen av ekonomi och samhälle i Europa. Ambitionen är att stimulera en bred användning av digital teknologi. Hälsa är ett av de områden som tydligt berörs av denna omvandling och delar av programmet riktar sig direkt till offentlig sektors digitala omställning. Totalt 6,7 miljarder euro väntas investeras i Digitala Europa.

Programmet är tänkt att fokusera på fem huvudområden:

- Superdatorer
- Artificiell intelligens (AI)
- Cybersäkerhet och förtroende
- Digital kompetens
- Bred användning av digital teknik i hela ekonomin och samhället

Alla områden har som synes betydelse för hälsa, med superdatorer kan vi komma längre inom medicinsk forskning, med hjälp av AI kan vi utveckla nya diagnostiseringsmetoder och cybersäkerhet är en förutsättning för digitaliserad vård. De två sista områdena kan vara direkt relevanta för satsningar i hälso- och sjukvårdsverksamheten. Inom dessa nämns bl.a. kompetenshöjande insatser inom offentlig sektor och att stötta offentlig sektor i omställningen genom, inkl. tillgång till test och pilotmöjligheter. Då programmet är helt nytt vet vi fortfarande inte mycket om hur genomförandet av programmet kommer fungera.

[Erasmus+](#)

EU:s program för livslångt lärande stöttar bland annat sektorsspecifika samarbeten som adresserar utmaningar kring kompetensförsörjning. Erasmus kan således nyttjas för projekt som syftar till kompetensutveckling och kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvårdssektorn. Erasmusprogrammet går mot en betydligt större budget i nästa programperiod, drygt 21 miljarder euro. Man kommer bygga vidare på nuvarande program, men bredda det ytterligare. Projekt kan handla om kompetensinsatser för befintlig arbetskraft, eller, utbyten och projekt för att stärka utformningen av lokala/regionala kompetensförsörjningsinsatser.

Programmet har olika programområden (key actions). Den som är mest relevant för regioner är programområde 2 *Samarbete för innovation och utbyte av god praxis*. Programområdet har följande insatsområden. Det område som är mest intressant är strategiska partnerskap inom vuxenutbildning.

1. Strategiska partnerskap inom allmän utbildning, yrkesutbildning, ungdomsverksamhet och vuxenutbildning
2. Europauniversitet
3. Kunskapsallianser
4. Branschspecifika kunskapsallianser

Exempel på tidigare projekt inom Erasmus (PO2):

1. Tammerfors yrkeshögskola startade 2017 ett **strategisk partnerskap** projekt inom Erasmus+ med namnet DigiNurse: ICT supported Self-Management of Patients. Målen med det hälsovårdsrelaterade projektet har varit att bl.a. utveckla handledning av patienters egenvård och sjukskötarstuderandes digitala färdigheter ([läs mer här](#)).

Ett annat exempel är projektet [co-creation welfare](#) som samordnas av Syddanmarks EU-kontor. Det syftar till att öka kunskapen och implementeringen av co-creation som metod hos aktörer inom offentliga välfärd.

Projektet [Gen-Equipe](#) (Equipping European Primary Care Health Professionals to Deal with Genetics) syftar till att öka kunskapen och färdigheterna hos vårdpersonal i primärvården om genetik. Via projektet har olika typer av utbildningsprogram för personalen genomförts.

Projektet Multicultural Care in European Intensive Care Units – [MICE](#), syftade till att utbilda sjuksköterskor inom intensivvård i multikulturella färdigheter. Målet var att 400 sjuksköterskor skulle delta i behovsanalys och att ytterligare 120 skulle testa e-utbildning.

2. **Europauniversitet** är tematiska partnerskap för högre utbildningsinstitutioners. Linnéuniversitetet ingår som ett av sju lärosäten i konsortiet [EUniWell](#) som ska samarbeta genom utbildning och forskning för att skapa en miljö som stöder individuellt, socialt och miljömässigt välbefinnande. Övriga universitet i konsortiet är Birmingham, Köln, Florens, Leiden, Budapest och Nantes. Region Kronoberg och Region Kalmar län associerade parnters.

[Interreg](#)

Interreg-samarbeten är egentligen en del av regionalfonden som syftar till att utveckla samarbetet över nationsgränserna, Sverige deltar i 14 interreg-program. Grundprincipen för Interreg-programmen är att lära tillsammans, hitta gemensamma lösningar på problem och överbygga gränshinder i syfte att skapa hållbar tillväxt och utveckling. Interreg har under nuvarande programperiod (2014-2020) fokuserat på bland annat forskning & innovation – hur det kommer se ut framöver vet vi inte med säkerhet. Vissa program riktar sig till gränsregioner, andra till närliggande medlemsstater (t.ex. länder runt Östersjön), och andra är inte alls geografiskt bundna (t.ex. Interreg Europe)

Exempel från nuvarande [Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerrak](#) är t.ex [CareWell Nordic](#) som ska skapa en gemensam plattform där välfärdsteknologilösningar kan presenteras för offentliga inköpare, institutioner och företag. Bland projektets partners finns bl.a. Högskolan i Halmstad, Hälsoteknikcentrum Halland och Varbergs kommun. Över lag finns det många projekt inom [Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerrak](#) som har koppling till både hälso- och sjukvård och lifescience som bransch.